

พฤติกรรมการเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
Exposure Satisfaction and Uses of Online Newspapers Among Rajabhat University
Students in Rattanakosin College Group

นิตติยา ศรีคง*

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

Nittiya Srikong*

Graduate School, Siam University

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์และการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับ และการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จำแนกตามลักษณะทางประชากร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์กับพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หวังประโยชน์จากการอ่านกับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ 6 แห่งจำนวน 400 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (One-way - Analysis of Variance) และ ค่าไคสแควร์ (Chi Square) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ชั้นปีที่เรียน และคณะที่เรียนต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: Theletter_ann@hotmail.com

สมมติฐานที่ 2 เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปีที่เรียน และคณะที่เรียนต่างกัน มีความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่ม สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 4 ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่ม สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 5 ความถี่ในการอ่านหนังสือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และลักษณะพฤติกรรมการอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

คำสำคัญ : พฤติกรรม ความพึงพอใจ การใช้ประโยชน์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์

Abstract

The objectives of this study were 1) to survey the demographic characteristics, exposure, gratification and uses of Rajabhat university students in Rattanakosin College Group who read online newspapers, 2) to compare the exposure, and uses of Rajabhat university students in Rattanakosin College Group who read online newspapers classified by demographic characteristics, 3) to study the correlations between uses and exposure of online newspapers, 4) to study the correlations between uses and satisfaction of reading online newspapers, and 5) to study the relationship between exposure and satisfaction in reading online newspapers.

The sample of this research was 400 undergraduate students of six Rajabhat universities in Rattanakosin College Group selected by multi-stage sampling technique. The statistics used to analyze data were percentage, average, standard deviation, independent t-test, One-way analysis of variance, and chi square.

The results showed that:

1. There was a significant difference in the exposure of reading online newspapers among students with different gender, age, average monthly stipend and college year.

2. There was a significant difference in the expectation of benefits gained by reading online newspapers among students with different age, gender, average monthly stipend, and college year.

3. The expectation of benefits gained by reading online newspapers was significantly correlated with the frequency of exposure to online newspapers, $p = .01$.

4. The expectation of benefits gained by reading online newspapers was significantly correlated with satisfaction of reading online newspapers, $p = .01$.

5. Frequency of reading online newspapers was significantly correlated with satisfaction of reading online newspapers, $p = .05$ while reading behavior was significantly correlated with satisfaction of reading online newspapers, $p = .01$.

Keywords : Behavior, Satisfaction, benefit, Online Newspaper

บทนำ

จากอดีตที่ผ่านมาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์นั้นจะผ่านทางหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ หรือนิตยสารต่างๆ โดยหนังสือพิมพ์นับเป็นสื่อมวลชนสื่อแรกที่เกิดขึ้น และยังคงเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แต่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และเป็นยุคสังคมข่าวสาร มีการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่ตลอดเวลา รูปแบบการดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมาก จะเห็นได้จากพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมที่ให้ความสำคัญกับการใช้คอมพิวเตอร์ ควบคู่กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นและเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ การแลกเปลี่ยนความรู้ การติดต่อสื่อสาร หรือแม้กระทั่งการให้ความบันเทิง เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวมีความทันสมัยทำให้การติดต่อสื่อสารในโลกปัจจุบันแคบลง

หนังสือพิมพ์ออนไลน์จะปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ มีเนื้อหาการรายงานข่าวด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวอาชญากรรม การเมือง สังคม เศรษฐกิจ หรือบันเทิง เป็นต้น โดยเนื้อหาจะเหมือนกับหนังสือพิมพ์ปกติที่พิมพ์บนกระดาษ ส่วนการใช้งานบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นมีเพียงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อเข้าระบบอินเทอร์เน็ต โดยใช้เมาส์ไว้สำหรับเลือกและเลื่อนข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในระบบเครือข่ายที่สามารถเลือกอ่านข่าวสารที่ต้องการได้ทันทีภายในเวลาอันรวดเร็ว

จากการสำรวจอัตราการเติบโตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยพบว่าการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ปี 2534 มีจำนวนผู้ใช้ 30 คน ปี 2535 มีจำนวนผู้ใช้ 200 คน ปี 2536 มีจำนวนผู้ใช้ เพิ่มขึ้นเป็น 8,000 คน ปี 2537 มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มอีกเกือบ 3 เท่าตัวคือ 23,000 คน ขณะที่ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2553 จากจำนวนประชากร

ประมาณ 65 ล้านคน พบว่า ประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 18.3 ล้าน ซึ่งการเติบโตอย่างต่อเนื่องนี้ได้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม การเข้าถึงความรู้ และการใช้งานด้านเทคโนโลยีของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างน่าสนใจ (Wikipedia, 2011)

หนังสือพิมพ์ออนไลน์จึงทำให้เกิดวิธีการสื่อสารนวัตกรรมใหม่ ที่สามารถย่อโลกให้แคบลงโดยขจัดอุปสรรคในมิติของเวลา และสถานที่ที่กว้างใหญ่ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเก็บ บันทึก ข้อมูล และจัดส่งข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตไปยังผู้รับสารได้เป็นจำนวนมากภายในระยะเวลารวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย เกิดการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ในแต่ละหน้าของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ยังสามารถแสดงได้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงเพลง และยังมีการเชื่อมต่อไปยังหน้าเอกสาร หรือเว็บไซต์อื่น ๆ ทำให้สามารถติดตามรับสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น

จากความสำเร็จของสื่อออนไลน์ดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะในหมวดที่ 4 แนวทางการ จัดการศึกษา มาตรา 22 ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยอาจารย์ผู้สอนจะปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกความรู้ให้จบไปในแต่ละครั้งที่ เข้าสอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักศึกษาแต่ละบุคคล เช่น การจัดห้องปฏิบัติการค้นคว้า อิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ศึกษาค้นคว้าและค้นพบความรู้ ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Education) และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้ สอนการคิดมากกว่าสอนให้ท่องจำสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าเน้นที่เนื้อหาวิชา (Jaitiang, 2001)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในระดับปริญญาตรีโดยไม่จำกัดสาขาวิชา เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม การใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด เป็นวัยแห่งการศึกษาเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรับรู้ข่าวสารที่เกิดขึ้น โดยศึกษาว่ากลุ่มนักศึกษาดังกล่าวว่ามีพฤติกรรม การเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์อย่างไร มีปัจจัยจูงใจอะไรทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ตลอดจนความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหนังสือพิมพ์ออนไลน์ให้ตรงกับความต้องการและพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้อ่านให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การรับและการส่งสารเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

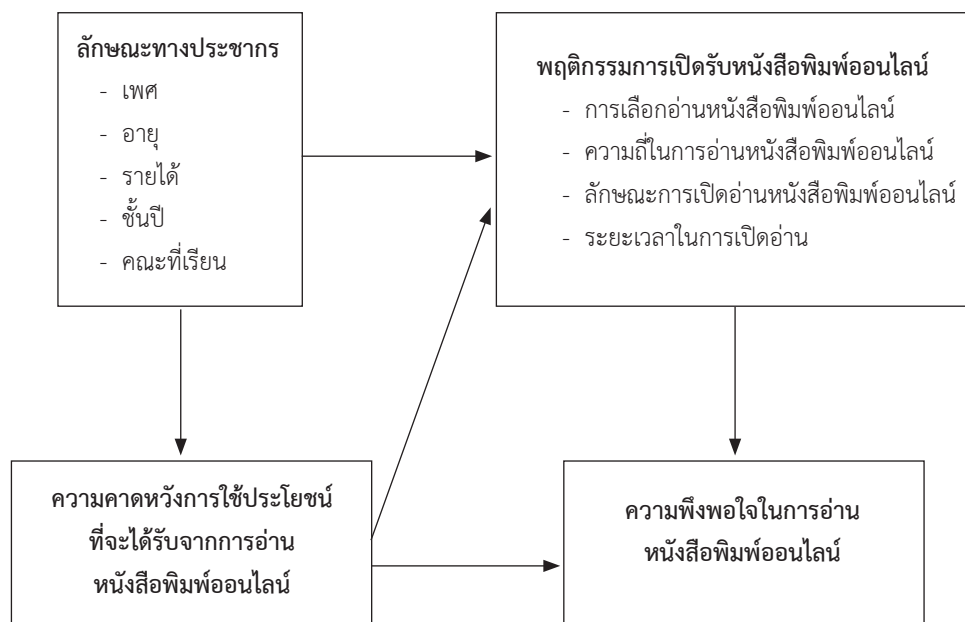
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
3. เพื่อศึกษาความคาดหวัง ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์จำแนกตามลักษณะทางประชากร
5. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์จำแนกตามลักษณะทางประชากร
6. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
7. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

สมมุติฐานการวิจัย

1. เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน คณะที่เรียน และปีที่เรียนต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์
2. เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน คณะที่เรียน และปีที่เรียน มีความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์
3. ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์
4. ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์
5. พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มสหวิทยาลัย จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 4,999 บาท ศึกษาในคณะวิทยาการจัดการ ระดับชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับ Salasod (2007) พบว่า นักศึกษาที่อ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์เป็นเพศหญิง มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทต่อเดือน

2. เหตุผลที่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ได้รับข่าวสารรวดเร็ว ทันสมัย ย้อนกลับมาดูใหม่ได้ตามความต้องการ และประหยัดค่าใช้จ่าย โดยนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐบ่อยที่สุด ความถี่ในการอ่าน 2 วัน/สัปดาห์ มีพฤติกรรมการเปิดอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์และทำกิจกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น “Share” ข่าวสารใน Face book ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสะดวกสบายและความทันสมัยของระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันซึ่งสามารถดูได้สะดวกและเข้าถึงง่าย เช่นในโทรศัพท์มือถือ หรือ Tablet โดยนักศึกษานิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์วันละไม่เกิน 30 นาที ในช่วงเวลา 18.00 น. และนิยมอ่านที่บ้าน โดยจะอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจ ซึ่งประเภทข่าวที่สนใจอ่านเป็นอันดับแรก คือ ข่าวกันเทิง ข่าวอาชญากรรม และข่าวการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Chaichareon (2004) พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษานั้นคือ จะนิยมเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ในเวลาหลังเลิกงานระหว่าง 18.01 – 24.00 น. และมักจะใช้บริการจากที่บ้าน ที่พัก ซึ่งจะเป็นการเปิดอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจเท่านั้น เช่นเดียวกับ Salasod (2007) พบว่า นักศึกษาที่อ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์อ่านน้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ ใช้เวลา 15-30 นาทีต่อครั้ง และจะเลือกอ่านแต่เรื่องที่สนใจ

3. นักศึกษามีความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ สามารถย้อนกลับมาดูใหม่ได้ตามความต้องการ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ ค้นหาข้อมูลง่าย เพราะมีการแยกประเภทของข้อมูลข่าวสารเป็นหมวดหมู่ ชัดเจน ความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวล่วงหน้าก่อนหนังสือพิมพ์รายวัน การได้รับข้อมูลข่าวสารประจำวันที่ปรับให้ทันสมัย ตลอดเวลา ทันเหตุการณ์ มีการนำเสนอข่าวด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ฟังเสียงอ่านข่าวได้ และความสวยงามของกราฟิกหรือภาพที่ใช้ประกอบ การนำเสนอเนื้อหา สั้น กระชับ มีความสวยงามของการจัดหน้า และสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันของนิลเสน มีเดีย รีเสิร์ช ปี 2551 - ต.ค. 2555 ระบุว่าจำนวน ผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันลดลงทุกปี จากปี 2551 จำนวน 16 ล้านคน ขณะที่เดือน ต.ค. 2555 นี้เหลือเพียง 6.5 ล้านคน สวนทางกับการอ่านข่าวออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 23 ภายในเวลาเพียง 9 เดือน จาก 4.8 ล้านคนเป็น 6 ล้านคน โดยช่วงอายุ 15-24 ปีและ 24-34 ปี เป็นช่วงอายุที่อ่านข่าวออนไลน์มากที่สุด ขณะที่แนวโน้มที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญคือ กลุ่มคนอายุ 55 ปีขึ้นไป เริ่มอ่านข่าวออนไลน์มากขึ้น และใช้เวลาในการอ่านข่าวมากกว่ากลุ่มอื่นๆ (Kavaleewongsaton, 2012)

4. นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการใช้ประโยชน์เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อประโยชน์ในการหาข้อมูลข่าวสารย้อนหลัง เพื่อความบันเทิง/ลด และผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำรายงาน การศึกษา การวิจัย เพื่อให้รู้สึกเป็นคนทันสมัย เข้ากับเพื่อนฝูงที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ด้วยกันได้ เพื่อใช้เป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคม และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิง เสริมย้ำความน่าเชื่อถือ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกระดานความคิด (Web board) ได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Salasod (2007)

พบว่า ปัจจัยในภาพรวมที่มีผลต่อการอ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ โดยนักศึกษานิยมที่จะใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ เพื่อประกอบการศึกษา นอกจากนี้ประโยชน์ที่ได้จากอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ยังมีผลพลอยได้อีกมากมาย เช่น ช่วยเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้กว้างมากขึ้น ขยายฐานผู้อ่านไปสู่พื้นที่ที่ห่างไกลโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดพิมพ์ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย เช่น ผู้อ่านคนไทยที่เป็นนักศึกษา คนทำงาน ผู้มีที่พักในต่างประเทศ ผู้อ่านที่อยู่ห่างไกล หรือไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ขาย และยังทำให้เพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้อ่าน เช่น รับข้อคิดเห็น รับประเด็นข่าว เป็นต้น

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ชั้นปีที่เรียน และคณะที่เรียนต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์

เพศต่างกันมีข้อฉบับของหนังสือพิมพ์ ความถี่ และลักษณะการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่เลือกอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ข้อฉบับของหนังสือพิมพ์ที่เลือกอ่านย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละคน จึงส่งผลให้มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับความถี่ในการอ่านนั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับความสะดวก หรือพฤติกรรมของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ที่กล่าวว่า ในการเลือกสรรข่าวสารของบุคคลเป็นสิ่งที่อธิบายถึงพฤติกรรมการสื่อสารของแต่ละบุคคลว่า ความแตกต่างกันทางสภาพส่วนบุคคลหรือสภาพจิตวิทยามีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน

อายุต่างกันมีข้อฉบับของหนังสือพิมพ์ ความถี่ และลักษณะการเปิดอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่เลือกอ่านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Satavetin (1995) ได้อธิบายถึงคุณสมบัติเฉพาะของคนที่แตกต่างกันในแต่ละคน โดยกล่าวว่าอายุจะเป็นตัวกำหนดหรือเป็นสิ่งที่บ่งบอกเกี่ยวกับความมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ของบุคคล สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องบ่งชี้หรือแสดงความคิดเห็น เชื่อ ลักษณะการโต้ตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นของบุคคล คนเราโดยทั่วไปเมื่ออายุเพิ่มขึ้น ประสบการณ์สูงขึ้น ความฉลาดรอบคอบก็เพิ่มมากขึ้น วิธีคิดและสิ่งที่สนใจก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีผลต่อการเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่อ่านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสามารถในการจ่ายค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสื่อสาร เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet หรือโทรศัพท์มือถือ ตลอดจนชั่วโมงอินเทอร์เน็ต เพื่อรองรับการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับรายได้ของนักศึกษาที่มีไม่มากซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาในระดับการศึกษาและอยู่ในวัยนี้ จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้และใช้ประกอบการเรียนการสอนอยู่แล้วเป็นปกติ

คณะที่เรียนต่างกันมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้สอดคล้องกับ Satavetin (1995) กล่าวว่า การที่คนได้รับการศึกษาที่ต่างกัน หลักสูตรการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อความรู้สึนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกัน หลักสูตรหรือสาขาที่ศึกษา ลักษณะบางประการที่แตกต่างกัน เช่น คณะวิทยาการจัดการด้วยลักษณะของวิชาหลักสูตรที่ต้องเปิดรับสื่อออนไลน์ แตกต่างจากนักศึกษาคณะอื่นที่ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อออนไลน์ ทางด้านครูผู้สอนก็มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้เรียนโดยการสอดแทรกความรู้สึนึกคิดของตัวเองให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นครู/อาจารย์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลือกสรรของผู้รับได้อีกทางหนึ่ง

ระดับชั้นเรียนที่ปีต่างกันอ่านหนังสือพิมพ์ที่ฉบับต่างกัน และระยะเวลาในการเปิดอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่เลือกอ่านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประสบการณ์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ที่เพิ่มขึ้นตามชั้นปีที่เพิ่มขึ้น ทำให้ทราบว่าตนชอบหนังสือพิมพ์ที่ฉบับใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการเลือกเปิดรับสื่อของ (Festinger, 1957)

สมมติฐานที่ 2 เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปีที่เรียน และคณะที่เรียนต่างกัน มีความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน คณะที่เรียน และระดับชั้นปีต่างกันมีความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่านักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทางด้านลักษณะประชากร มีผลต่อการรับรู้ การตีความ และการเข้าใจในการเปิดรับสื่อต่างๆ ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์

สมมติฐานที่ 3 ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และลักษณะการอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมนุษย์มีความตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสาร เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ดังนั้นเมื่อมีความตั้งใจที่แน่นอน การเข้าไปใช้สื่อจึงเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์แน่นอน โดยผู้รับสารเป็นผู้แสวงหาและเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งทิศทางที่บุคคลเลือกแสวงหาและใช้สื่อประเภทใดนั้น เกิดจากความต้องการของบุคคลเป็นสำคัญ จากนั้นความต้องการดังกล่าวจะถูกแปรมาเป็นแรงจูงใจ (Motivation) ที่ผลักดันให้บุคคลเคลื่อนไหวเข้าหาการใช้สื่อประเภทต่างๆ (Kaewtep, 2004) จนทำให้เปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์

สมมติฐานที่ 4 ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ความคาดหวังประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ Schramm (1973) ที่กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารมีความต้องการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากข่าวสารบางอย่างที่สามารถจะใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ดังนั้นเมื่อมีความคาดหวังสูงและใช้ประโยชน์ได้มากก็จะเกิดความพึงพอใจมากตามลำดับ

สมมุติฐานที่ 5 พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษาราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และลักษณะการอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ เนื่องจากข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาประกอบการตัดสินใจของบุคคล ยิ่งบุคคลเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใดบุคคลย่อมต้องการเปิดรับข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น ถ้าข่าวสารนั้นสามารถสนองความต้องการได้มากก็จะเกิดความพึงพอใจมาก ในทางกลับกันถ้ายังเปิดรับมาก ย่อมแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจต่อข้อมูลข่าวสารนั้นมาก

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 4,999 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ Salasod (2007) พบว่า นักศึกษาที่อ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์เป็นเพศหญิง มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทต่อเดือน เรียนคณะวิทยาการจัดการ ระดับชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เพราะข่าวสารรวดเร็ว ทันสมัยมากที่สุด และเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์ โดยมีความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ 2 วัน/สัปดาห์ ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และทำกิจกรรมอื่นๆ ด้วย คือ การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์พร้อมกับการ Share ข่าวสารใน Facebook ซึ่งอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์วันละไม่เกิน 30 นาที ในช่วงเวลา 16.01-22.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับ Chaichareon (2004) พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษานั้นคือ จะนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ในเวลาหลังเลิกงานระหว่าง 18.01 – 24.00 น. และมักจะใช้บริการจากที่บ้าน/ที่พัก ซึ่งจะเป็นการเปิดอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจเท่านั้น เช่นเดียวกับ Salasod (2007) พบว่า นักศึกษาที่อ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์อ่านน้อยกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ ใช้เวลา 15-30 นาทีต่อครั้ง และจะเลือกอ่านแต่เรื่องที่สนใจ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่บ้าน เฉพาะเรื่องที่สนใจ โดยนิยมอ่านข่าวบันเทิงมากที่สุด

2. ความพึงพอใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกรายการเรียงตามลำดับ คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถย้อนกลับมาดูใหม่ได้ตามความต้องการ และได้รับข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ

3. ความคาดหวังการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการเรียงตามลำดับ คือ เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ทันเหตุการณ์ อยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการหาข้อมูล ข่าวสาร ย้อนหลัง และเพื่อความบันเทิง/ลด และผ่อนคลายความตึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับ Salasod (2007) พบว่า ปัจจัยในภาพรวมที่มีผลต่อการอ่านสิ่งพิมพ์ออนไลน์สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ โดยนักศึกษานิยมที่จะใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ เพื่อประกอบการศึกษา นอกจากนี้ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ยังมีผลพลอยได้อีกมากมาย เช่น ช่วยเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้กว้างมากขึ้น ขยายฐานผู้อ่านไปสู่พื้นที่ที่ห่างไกลโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดพิมพ์ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย เช่น ผู้อ่านคนไทยที่เป็นนักศึกษาคนทำงานผู้มีที่พักในต่างประเทศ ผู้อ่านที่อยู่ห่างไกล หรือไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ขาย และยังทำให้เพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้อ่าน เช่น รับข้อคิดเห็น รับประเด็นข่าว

ข้อเสนอแนะ

1. นอกเหนือจากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบของหนังสือพิมพ์ออนไลน์แล้วควรศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกันเพื่อนำมากำหนดรายการให้หลายหลายตามความต้องการ
2. ควรมีการศึกษาถึงสภาวะการใช้ และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเปิดรับ, ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ที่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ เช่น ผู้มีอายุ 24-34 ปี และผู้มีอายุ 55 ปีขึ้นไป
3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์เท่านั้น ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเฉพาะกลุ่มนักศึกษาไม่หลากหลาย ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ใช้อื่นๆ เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสามารถยืนยันข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาอันเป็นการยืนยันหรือพิสูจน์ทฤษฎีทางด้านนิเทศศาสตร์
4. เนื่องจากแต่ละกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการต่างกัน จึงเห็นสมควรให้สำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและจัดทำแผนผังรายการให้สอดคล้องกับผู้ฟังแต่ละกลุ่ม
5. การจัดทำผังรายการวิทยุออนไลน์ควรพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบรายการตลอดจนประเภทของรายการเป็นหลัก
6. แนวโน้มของกลุ่มนักศึกษาจะใช้บริการออนไลน์เพื่อรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ทั้งเพื่อการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์อื่นๆส่วนบุคคล จึงควรจัดรายการที่สนองความถึงพอใจของคนวัยนี้ให้มากขึ้น

References

- Chaichareon, N. (2004). *Attraction factors and behavior of the students on the online newspapers: Studying on Master degree students of Dhurakij Pundit University*. (Master's thesis). Dhurakij Pundit University, Bangkok. (in Thai)
- Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*. Retrieved February 20, 2011, from <http://th.wikipedia.org>
- Jaitiang, A. (2001). The teaching activities that focus on learners. *Journal of Faculty of Education*, 3(4). (in Thai)
- Kaewtep, K. (2004). *Mass communication theory and approaches*. 3rd ed. Bangkok: Love and Sift Publisher. (in Thai)
- Kavaleewongsaton, S. (2012). *iSnap Mitimhai newspapers*. Retrieved January 10, 2013, from <http://www.bangkokbiznews.com> (in Thai)
- Salasod, S. (2007). *Factors that affect the online media's reading rate of BU students*. (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok. (in Thai)
- Satavetin, P. (1995). *Principles of Communication Arts*. 8th ed. Bangkok: Pabpim Publisher. (in Thai)
- Schramm, W. (1973). *Men, Messages and Media: a Look at Human Communication*. New York: Harper Row.
- Wikipedia. (2011). *Internet use behavior*. Retrieved February 20, 2011, from <http://th.wikipedia.org> (in Thai)

ผู้เขียน

นางสาวนิตติยา ศรีคง

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม

38 ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

e-mail: Theletter_ann@hotmail.com